Szerkesztőség és kiadó hivatal
Piacz SIMONFFY-ház a városház̄ával szemben

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr
Félévre	5 frt —
Negyedévre	2 frt 50
Egy hóra	1 frt —

Hirdetési díj:
Öt-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884. Debreczen. Csütörtök, szept. 18. 183. szám

Ellenzéki érvelések.

(M. P.) Tisza Kálmán miniszterelnök nagyváradi beszéde zavarba hozta az ellenzék sorait. Azt a hatást, melyet e beszéd az ország közvéleményében keltett, részükről elensulyozni kellett valahogy. De miként? Hiszen, hogy felekezeti és fajgyülölet létezik; hogy e gyülölet sajtó utján is naponként szittatik: ezt az ellenzék nem hogy tagadta volna ezelőtt, de sőt untalan felhozta kormányunk rovására a választások előtt. A szocialistikus mozgalmakra se mondhatja, hogy légből kapottak, mert azok létezését ugyancsak elösmerte akkor, mikor a kormányt s ennek különösen elnökét kellett a választóközönség előtt megtámadni. E bajok létezését tehát az ellenzék elösmerte, sőt argumentum gyanánt használta fel a kormány ellen. Pedig ha kissé elfogulatlanul tekintette volna a jelenségeket, sokkal inkább argumentálhatott volna azokkal maga ellenében, mert a felekezeti és társadalmi gyülölséget egyenesen az ellenzéki izgatások lobbantották fel s a faji gyülölködésben is nem csekély része van azon körülménynek, hogy az ellenzék folyvást kokettirozott a nemzetiségekkel, mint a melyekkel szemben a kormány állitólag helytelen politikát követ s ez által merszet adott azok izgatóinak, hogy hangjukat faluik tornyain tul is hangoztassák.

Ám az ellenzék, okvetetlenkedő természetével elfeledte ma, hogy mit mondott tegnap. S csak hogy megtámadhassa a miniszterelnök beszédét, most kész alá irni az ellenkezőjét annak, a mit korábban állitott s azt hirdeti, hogy itt faji, felekezeti és társadalmi izgatások nincsenek, tehát minden megszoritó rendszabály feleslege.

De itt nem áll meg. Ennél hatásosabb argumentumra van szüksége, s rákiáltja Tiszára, hogy nem szabadelvü, hogy visszafelé megy s a szabadelvüséget csak czégérül használja.

Több politikát tettünk fel az ellenzékről s nem hittük, hogy a szabadelvüség eszméjét fölveti. Nem akarja belátni, hogy ez nagyon kényes kérdés reá nézve, hol az igazi szabadelvü igen kevés; de annál több — mint Tisza Lajos Szegeden mondá — a szomoru emlékü törvénytelen hatalom uszályhordozója.

Hagyjanak békét a szabadelvüségnek, jó urak! Hiszen, ha önökön állana, hárman négyfelé feszitenék meg. Most jó kortesfegyvernek és izgató szernek a miveletlen tömeggel szemben. Mert az ellenzéknek minden bölcsessége a lármás korteskedésben áll. Korteskedik választások előtt, alatt és után; korteskedik a komoly munka idején; korteskedik mindig és mindenütt. De komolyan nem dolgozik soha és sehol.

Hanem két-három nap mulva, mikor a kákulás elmult, átérezte az ellenzék, hogy ily érvelésekkel egy oly beszéddel szemben, hamar nevetségessé válik. És előállt egy ujabb nagyszerü érvvel. Ha — gondolta magában — azzal, mi a beszédben m e g v a n, meg nem birkózhatik, neki megy annak, a mi a beszédben n i n c s m e g. És Tiszát oly szinben igyekszik feltüntetni a közvélemény előtt, mint kinek kormányzási és reformálási eszméi nincsenek, kinek ö s z s z e s programmja csak a sajtó megszoritásából, a mandatum meghosszabbitásából s a felsőház reformjából áll. Konkluziója természetesen mindig egy: egy ily üresfejü ember nem való Magyarország kormányzására, le Tiszával!

Valóban nem tudjuk: nevessünk-e az ügyetlenségen, vagy sajnálkozzunk az agy hiányos müködésén. Ez a mi ellenzékünk bárgyunak tartja minden olvasóját. Különben nem nyitna be naponként hozzájok oly állitásokkal, melyeknek czáfolatáért egy lépést se kell tenni.

Itt van például ez a legujabb érve Tisza Kálmán gondolatszegénységéről. Ennek három hasábos nagy czikket szentel az ellenzék egyik főközlönye. Pedig, istenem, csak elő kell venni azt a sokat csépelt, de azért nem csépelt beszédet, hogy az egész nagyhangu czikk hasra essék. Lássuk csak. A miniszterelnök e szavakkal vezette be fejtegetéseit: „Nincs az ál ami életnek oly tere, melyen munkásságra és feljlődésre szükség ne volna: van a közigazgatási, van az igazságszolgáltatási, van a közmüvelődési, van a forgalmi téren és az államéletnek minden egyéb terén. De mind e kérdésekről egy beszéd keretében még csak futólag is nyilatkozni nem lehet.“ És ezek kijelentése után szoritkozott néhány oly kérdésre, melyekkel a közvélemény előzetesen legtöbbet foglalkozott s melyekben a kormányelnök véleményére mindenki legkivánesibb volt; ezzel is jelét kivánván adni annak, hogy a közvélemény iránt figyelemmel van.

Nos tisztelt ellenzék, mit bizonyitanak az idézett szavak? Hová pároloznak el az önök hangzatos csikkeik egy pár szó idézésére! E az ellenzék bizonyára azt hiszi, hogy a közönség se lát, se hall, s nem is olvas egyebet, mint a mik tőle kerültek ki. Hiszen ha igy volna, még akkor se ringassák magukat abban a hitben, hogy szavaik szentirás számba vétetnek, mert ha egyéb nem, akkor is ellent állana ennek a józan ész, mi a magyar embernél soha sem szokott hiányozni.

Nem megyünk ezuttal tovább. Czélunk csak az volt ma, hogy feltüntessük: miként érvel az ellenzék a kormányelnök beszédével szemben. Ime, láttuk. Olvastuk mindazokat a szegény gondolatokat, melyekkel az ellenzék, elég lelkiismeretlenül, a bársonyszékért harczol egy Tisza Kálmánnal. És csak egy meggyőződés érett meg bennünk: hogy ezeréves vi-szontagságaink között nem utolsó csapás volna hazánkra ez ellenzék kormányra jutása. És csak egy fohászt bocsájtunk az ég felé:

Isten óvja e csapástól mi magyar hazánkat!

— **Az országgyülés munkarendjéről** a „N—t“ a következőket jelenti: A ház munkarendére nézve természetesen első sorban a megalakulás veszi igénybe a házat, amely azután megkezdi a felirati vitát. Ennek befejeztével a delegácziók fognak összeülni, ami körülbelől október hó végére várható. Majd a költségvetési vita következik s ennek végeztével az első érdemleges tárgy: a f ő r e n d i h á z r e f o r m j a lesz.

— **A belügyminiszter rendelete a cholera tárgyában.** A belügyminiszter a következő körrendeletet bocsátotta ki:

Figyelemmel a fenyegető choleraveszélyre szükségesnek tartottam a jelzett járványos betegségről egy oly „népszerü ismertetést“ készittetni, a melyből a lakosság a járvány természetéről, az az ellen hatható óvintézkedésekről, ugy szintén a járvány alatt követendő magatartásról könnyen megérthető módon felvilágositást nyerjen. Ezen népszerü ismertetést, az erre leghivatottabb országos községi tanács által elkészittetvén, az egyelőre magyarnyelvü szövegzetben nyomtattatott ki. Midőn ezen népszerü ismertetésből egyelőre 50 példányt közönség számára, különösen a lelkészek, tanitók, jegyzők és a helység elöljárói közötti kiosztás végett megküldeném: felhivom a törvényhatóságot, hogy annak minél szélesebb körben leendő terjesztése iránt a kellő intézkedéseket saját ügykörében tegye meg. Megjegyezvén, hogy a még szükséglendő magyar szövegü példányok számát ide jelentse fe. Miután tovább ezen népszerü ismertetések hazánkban leginkább divó nyelvekre való forditása iránt is izkedtem, felhivom a törvényhatóságot, hogy a netán szükséglendő nem-magyar nyelvü példányok számát annak megjelölésével, hogy mely szövegü példányokból hány szükségeltetik, hozzám jelentse be, hogy azok annak idején megküldhetők legyenek. Budapest 1884. évi szeptember hó 10-én, a miniszter megbizásából Lukács György miniszteri tanácsos.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Az éjjeli „Bumlzug.“

Midőn a könnyü naszád mint phantom nesztelenül sikamlik a viz sima tükrén, midőn a gondolás gondatlanul meriti a habokba karcsu evezőjét, ugy, hogy a csendes jármü vigan suhan tova a nagy messzeségben: nem egyszer megtörténik, hogy egy-egy kiálló sziklacsucs vésztjóslóan meredez ki a megtört habokból. Ha mármost ez a hajós Scillája, ugy a D e b r e c z e n t ő l Nváradig daktilust knlapáló vegyes vonat éjjeli utasának. — P ü s p ö k l a d á n y a Charybdise.

Főnökből lett reisender, reisenderből lett főnök, szabadságolt katona, összetöpörödett borkereskedő, zsirosgalléru szenzál, kettős domboru hentesné, tót aratő, debreczeni czivis, ilynemü speciesek lepik el fél 9-kor estve D e b r e c z e n vasuti állomása perronját.

Az első csendülés, a bábeli zürzavar első aktusát idézi elő. Az étteremben nagy a nyüzsgés. Mint zümmögő legyek a halálfejü papirt, ugy ólálkodva köritik a főpinczért. Mindenik akar fizetni és futni egyszerre. Két munkát egy és ugyanazon időben végezni nem lehet, tehát nem fizet, hanem iramodik kifelé, A bódult agyu pinczér bosszujában egy kopott napdijast csip meg bönbakul, kinek — egy füstös, bétszer melegitett, hatszor páczolt, tizenháromszor meghagyott rostélyos elfogyasztásáért — 50 kr helyett 1 frt 17 krt. számit fel.

A második csengetés a kalauznak ad dolgot, ki a coupék nyilásain gyömöszöli befele a Budapest és Nvárad felé igyekvő utasokat. Nem csoda aztán, ha a vegyes vonat személyei vegyesek.

A III-ad osztályu kalauz körül vágyó pillantással egy bécsi utazó ólálkodik, mig egy alkalmas pillanatban barátságos (3 piczuli) kézfogás kiséretében őt extra-coupé kinyitására kéri fel, természetesen sikeres eredménynyel.

Harmadik csendülésnél egy éles fütytyentés hallatszik, a mozdony mint gőzhős pára egyet nyerit: „mehet!“ a mozdonyvezető sipol, egy hatalmas zökkenés — és a hosszu terhelt vonat kigördül a pályaudvarból.

Előbb emlitett utazónk kényelme azonban nem tartott sokáig, mivel a legközelebbi állomasnál, melyet E b e s n e k csufolnak, az utazók száma egy diszes családdal megszaporodott. Hasztalan tuszkolta a család fejét visszafele komoditást élvezni akaró reisenderünk, mondván, hogy ez extra-coupé; passaserünk őt azzal vigasztalta, hogy mindjárt nem letz az, s népével, — mely egy trabalis állapotban lévő feleség (lévén az állapot egyszersmind áldott) szoptatós dajka, kóczos gyerek és egy elválasztani szándékolt porontyból állott — nagy ügygyel bajjal betápászkodott.

Nesze neked Snupferl! Nagyváradig megbomlasz a bumlitól.

Még Kabáig csak hagyján! Szükmellü utazóknak valami nagy baja nem történt, ha csak azt nem tekintjük lényeges „malheur“-rül, hogy a család borzas kölyke, megyleves kacsóival Snupferl ur világos pepitanadrágját mázolta be. Akkor inkább az nevezhető pechnek, hogy a fiatal menyecskévé leendő mama került hozzá „vis-a-vis“-ul, ki folyton hápogva, köpködve a kis Gyuriczának hál'isten pompás és csekély maga gyenge étvágyát magyarázgatá heves taglejtéssel. Oh! ez a kényelmetlenség kicsiny ahhoz képest, a mi Püspökladány felé történt.

A mama fecsegés közben a család elemózsiáját — csupa feledékenységből — minden utómorzsa meghagyása nélkül fogyasztotta el, és az az előidézte a megrendítő pataliát.

Az apa mint nemeai éhes vad bődült, a dajka dozzogott. Gyuricza éktelenül jajgatva, Snupferl ur kézitáskája oldalát nyomta be; a porontynak éles sivitása pedig dobhártyáját hasitgatá.

Éktelen lárma, végtelen zsivaj, duzzogás, mormogás, kiabálás, kalapálás, sirás-rivás, nyöszörgés, és mind ez a füstgomolyban, mely az áldozat gyenge tüdejét veszélyeztető, oltván bele egy kis hektika iránti hajlandóságot.

„P ü s p ö k l a d á n y!“ rikoltja a rekedt torku kalauz. Csodalatraméltó, miért nem keresztelték „Hétegyiptomi csapásnak“, ez a név inkább megilletné. Ámde ha volt valaki, ki végtelenül örült e borzasztó állomásnak, ugy az Snupferl volt.

A vegyes közönség egymást heringmódra préselve az öblös étterembe csaszmatol. A hely-occupálás stante pede megtörténik. Az ablakfelőli balszegleten egy éltes asszony az asztalra helyezve czókmókját, abból gyermekének tábori ágyat rögtönöz. Közvetlen mellette egy szőrös ábrázatu vidéki pap nyujtózkodik a kemény padon végig, — balkezével böröndje fülét szoritja görcsösen, maga pedig ütenyszerü horkolásával szerez végtelen örömet a földön heverő gyermekeknek, kik egy-egy hideg czomb vagy száraz kenyeren rágódva majszolnak ossziáni nyugalommal.

Az ajtón az utasok csak ugy lézengnek ki és befelé; sehöl se találják helyüket. A kik az asztal mellett gubbaszkodnak, hol szunyókálva, hol áh-gatva várják be a vonat tovább indulását. — Két német sógor a mellékterembe vonul, hogy e kinos három órát az alvásra fordithassa, egyszersmind a pinczért kéri fel, hogy első csengetéskor felköltse. — Lám! az ablaknál élénken gesztikuláló szenzalcsoport az alvással mit sem törődve Rácz Géza felett politizál — oly hangosan, hogy a közelben ülő két nő ijedten riad fel édes álmából.

Az egyik vénusi szépség. A lámpa gyér világa sem lehetett oly zsugori, hogy ifju szép arczát előttem elrejtheté, melyről a bágyadtság és kimerültséget olvashatám le. Hosszu selyem szempillái, finom arczvonásai, hátrasimuló ébenhaja, egész lénye minden egyes részeinek fenséges összhangzása azokat a fekete csillogó szemeket sejteté láttatni, melyek most mint gyöngyszemek előttem rejtve vannak.

Mellette édes anyja szunnyadozott, de nem oly mélyen, mert időközben ijedten riadt fel — s csak midőn leányát mélyen aludni látta, — elégedetten hajtá le ujra fejét.

Midőn már a nagymutató háromszor futotta be hosszu körutját, a teremben az élénkség mindinkább nagyobbodott. A mármár desperált emberek arczai a reménytől sugároztak.

Az egyik zsibbadt karjával nagyokat nyujtózkodva, szomszédja kemény kalapját böki le. A másik meredt lábával szemben gubbaszkodó passasérjének szilvóriummal telt üvegét dönti fel.

Uj zaj, uj szörnyüködés, uj lárma. — Amott ő tisztelendősége hangosan lamentál, hogy a padról lehengeritették és mindenkire gyanus pillantásokat vetve, elveszett jegyét keresi. Senki sem törődik vele, kiki igyekszik a pályaudvarra, a hol a III. osztályu kalauz válogatás nélkül az utasokat már szoritja befelé.

Körülbelül 2 óra lehetett, midőn vonatunk Várad felé folytatta utját. A mellettünk elrobogó gyorsvonat mozdonyunkra, mint kehes lóra az angol paripa szánakozólag lövelte tüzes szemeinek tekintetét. A véletlen ujra Snupferl urral hozott össze, ki vigyorogva beszélte el, hogy főzte le két kollégáját, kik most a vonatról lekésve, bottal üthetik a Váradon kötendő fényes üzlet nyomát.

Az intrikus ugyanis lekenyerezte a pin-

Uralkodók találkozása.

Skierniewicze szept. 16.

Délelőtt 10 és 11 óra közt a miniszterek tisztelegtek a felségeknél, Ferencz József királynál és Vilmos császárnál.

Tinegy órakor a nagy díszszemle vette kezdetét a vendég uralkodók tulajdonát képező s jelenleg itt fekvő két ezred egy-egy zászlóalja fölött.

Az illető zászlóaljak már fél 11 órakor bevonultak zászlókkal és zeneszóval a parkba, hol a kastély előtt, a szökőkuttal ékesitett nagy virágágy két oldalán két hosszu sorban állottak föl.

A Ferencz József császár és király tulajdonát képező zászlóalj élén, mely balra volt fölállitva, Panjutin tábornok és a Vilmos császár tulajdonát képező zászlóalj élén, mely jobbról volt felállitva, Konarzewski tábornok állott.

Egyidejüleg összegyült a kastély előtt a fényes kiséret is. Jelen volt a két nagyherczeg, a szász-altenburgi herczeg, Bismarck herczeg német birodalmi kanczellár vértes egyenruhában, mind a két fiával, Kálnoky gróf osztrák magyar külügyminiszter huszár-egyenruhában, az orosz tábornokok, Schweinitz, Weder, Klepsch és az orosz főurak.

Az egész kép gyönyörü látványt nyujtott a ragyogó napfényben.

Tizenegy órakor a zászlóaljakban nagy mozgás keletkezett. A zászlókat szokásos tisztelgések közben kivitték a kastélyból. Ekkor Gurko tábornok főkormányzó vette át a vezényletet. Mind a két tábornok ismételte vezényszavait, melyek visszhangszerüen terjedtek tovább a hosszu sorokon.

Csakhamar megjelent a három uralkodó orosz tábornoki egyenruhába öltözve. A német császár középütt, a czár baloldalt és Ferencz József király jobbról haladva, első sorban a balról álló s a magyar király nevét viselő ezred zászlóalját szemlélték meg, mialatt a zenekar az osztrák himnuszt játszotta.

Ő felsége ezután helyet változtatva, Ferencz József király középütt, balján a német szászár és jobbján az orosz czár, a német császár nevét viselő ezred zászlóalját szemlélték meg. Ferencz József király ezután lépésben zászlóaljját vezényelte elő, azután Gurko tábornokhoz lépett, ennek kezét nyujtva megelégedését fejezte ki.

Ezután a német császár vezényelte zászlóaljját elő és a gyors menet legkevésbbé sem erőltette meg. A csapatok elővezetése alatt, melyek katonás magatartással vonultak fel, a czár, a czárné és nagyherczegné mellett foglalt helyet, kik a folyosó alatt tekintették meg a szép katonai jelenetet. A német császár Gurko tábornokkal szemben szintén hosszasabban fejezte ki elismerését.

A katonai díszszemle alkalmával peregtek a dobok, hangzottak a sipok, közbe-közbe pedig a két katonai zenekar is játszott. A czár egy intésére elnémult minden zaj, mire ő felségeik a terraszra mentek, és onnét nézték végig a csapatok elvonulását.

Később villásreggeli volt és azután ő felségeik vadászaton vettek részt, melyen összesen 12 lövész, ezek között a három uralkodó, Wladimir, Nikolaj nagy herczegek a szász-altenburgi herczeg, Woronzaw-Daschkov, Mondel, Lehndorff, Schweinitz és Werder tábornokok voltak jelen.

---

ezért, hogy a Várad felé igyekvő concurenseit valahogy fel ne költse.

Engem azonban nem alteráit élelmes utazóm furfangja, nem hozott ki sodromból a bennülők fülszaggató hangja, hanem kihajolva az ablakon, hallgattam a bus felhő fájó panaszát, mely bánatos morgásként hangzott el a sötét éjbe.

Szomszédom egy csorba tilinkóból csal ki idétlen hangokat és én még jobban kihajolva, inkább türtem a hüvös szellő csintalankodásait, mely haloványra lehelte ki pirult arczomat; inkább tettem ki magam a fuvó szél pajkoskodásaink, mely kiméletlenül kuszálta, borzogatta hajamat, mint utitársaim nyers tréfáinak, idegrázó lármájának. . . .

A kimerültség végre erőt vett rajtam, visszaestem ülőhelyemre és szemeimre büvös erő nehezült. Mintha vadkinézésü pintérek, karjaimat leláncolva, üres hordóba dobtak volna be. Fejem szédült, hallottam rémes kalapácsütéseiket; éreztem, miként zárnak be elevenen a furcsa koporsóba. — Szerettem volna kiáltani, hogy gonosztettüket megakadályozzam, de erőm elhagyott, arczomról pedig hideg verejték gyöngyözött. Végre egy végső erőlködéssel sikerült segitségért kiáltanom; de oh a nyomornultak! nem hallották esdeklő szavamat, folytatták rémes működésüket.

Keblem az utolsó éltető légtömecs után kapkodva, utolsót zihált: többé nem vehettem lélegzetet.

Azután már többé nem éreztem semmit, fájdalmam megszünt: meghaltam . . . .

Hogy Nagyváradig még mi történt velem türelmes olvasóim? tudom már nem kivánciak; mert azt hiszem, ha szemeik előtt adom ki végső lehelletemet, ez tökéletesen elegendő; különben is a további történtekre ugy se emlékszem, mert álmom megszünt: aludtam.

Pálmai.

Skierniewicze szept. 16.

A tegnap esti udvari ebéd 7 órától kilenczedfél óráig tartott. A teremben alig fértek el a vendégek, kiknek számát százra lehet tenni. A terem világitása és diszitése rendkivül fényes volt. A palota előtt a Ferencz József király nevét viselő orosz gyalogezred zenekara játszott. Az ebéd előtt egy negyed órával összegyültek a vendégek, kik miután az udvari ebéd Ferencz József király tiszteletére adatott, osztrák-magyar érdemrendeiket viselték. Kevéssel 7 óra előtt megjelent a három miniszter: Bismarck hg. a gárda lovassági egyenruhát, Giers miniszter pedig orosz államruhát viselt.

A nagyherczegek osztrák-magyar huszár egyenruhában jelentek meg, s rendkivül szivélyesen üdvözölték Bismarck hget. Pontban 7 órakor megjelent a három uralkodó a czárnéval és Mária Paulowna nagy herczegnővel. A czárné egyszerü fehér atlaszruhát, a nagyherczegnő pedig carmoisin vörös bársony öltönyt viselt, az utóbbi öltözék szélei fehér prémmel voltak szegélyezve. A patkó alaku asztal közepén a czárné foglalt helyet. Jobbján Ferencz József király ült orosz egyenruhában, balján Vilmos császár, szemben vele pedig a czár osztrák-magyar egyenruhában.

A czár jobbján a nagyherczegnő, balján Kotczubey herczegnő foglalt helyet. Ezután következtek a nagyherczegek, továbbá Bismarck herczeg és Kálnoky gróf. Az ebéd alatt igen élénk volt a társalgás. Toasztokat nem mondtak, de az uralkodók több izben koczintottak egymással. Sándor czár Bismarck herczeggel és Kálnoky gróffal is koczintott. Kilenczedfél óra felé az ebéd véget ért, s a vendégek kocsin tértek a kastélyba. A mai vadászatról az utolsó órában mondtak le.

*

Skierniewicze, szept. 16. Délben 12 órakor az uralkodók és a nagyherczegek számára villásreggelire teritettek, mire a czár fejedelmi vendégeivel a közeli vadaskertbe hajtatott dámvad-vadászatra. Ferencz József király jobbján a czárné ült, mig a czár Vilmos császár balján foglalt helyet a kocsiban. Asztria-Magyarország uralkodója orosz tábornoki egyenruhát viselt, mig Vilmos császár, a czár és a nagyherczegek vadászruhát öltöttek magukra. Délután 4 órakor tértek vissza az uralkodók; ekkor a czárné balján Vilmos császár foglalt helyet a kocsiban, mig a czár jobbján Ferencz József ült.

A közben Nikolajevics Mihály nagyherczeg fiaival, Mihálylyal és Györgygyel, Dél-Oroszországból, hol csapatszemléken voltak, ideérkezett. A nagyherczeg mindjárt megérkezése után, osztrák-magyar egyenruhában, látogatás tett Ferencz József királynál és azután porosz egyenruhában, Vilmos német császárnál.

Mig az uralkodók vadászaton voltak, Bismarck herczeg német birodalmi kanczellár, Kálnoky gr. osztrák-magyar külügyminiszter és Giers orosz külügyminiszter mintegy két óra hosszáig értekeztek egymással. Később Bismarck herczeg sétakocsizást tett a parkban.

A három miniszter ismét találkozott a fényképésznél, hol a találkozás egyes jeleneteit ábrázló képeket tekintették meg.

Fél hét órakor Vilmos császár Kálnoky grófot fogadta.

Fél hét órakor a kastélyban családi ebéd és egyidejüleg a külön pályaudvarban tábornoki ebéd volt.

Bécs, szept. 17. Mint a Politische Korrespodenz-nek Skiernieviczéből jelentik, a czár Kálnoky gr. osztrák-magyar külügyminisztert a Szent-András-rend nagy keresztjével, és Ferencz József császár és király Giers orosz külügyminisztert és Lobanow-Rostowsky hg bécsi orosz nagykövetet a a Szent-István-rend nagy keresztjével tüntette ki. Ezenkivül a három uralkodó kisérete is kölcsönösen kitüntetéseket kapott.

A kholera.

Nápoly, szept. 17. A városi hatóság jelentése szerint tegnapelőtt éjféltől tegnap éjfélig 463 ember betegedett meg 258 halt el kolerában. A kolera Nápolyban folyton enyhül, de Resinában terjed.

Madrid, szept. 17. Két személyen ma itt a kolera minden jelenségei mutatkoztak. A kormány küldöttjei megvizsgálták a két beteget, de vizsgálatuk eredményét nem közölték. A tartományi bizottság kolera esetére Madrid városnak átengedte a Nuostra Senora de las Mercedes menedék házat.

*

A m. k. belügyminiszter f. é. 49254. sz. a. a következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

Az élelmi szereknek és italoknak a hamisitásoktól való megóvása minden időben és minden körülmények között felette szükséges levén: annál szigorubb felügyeletet és ellenőrzést igényelnek ezen czikkek arra nézve, hogy azok hamisitása megakadályoztassék akkor, midőn a lakosságot, mint jelenben, népjárvány veszélye fenyegeti.

Az ügy ehezképest jelenben kiváló fokozott fontossággal és jelentőséggel birván, fölhivom a törvényhatóságot, hogy e részben szem előtt tartva a fennálló törvényt, s az ennek alapján az élemi szerek és italok jó minőségének biztositására kiadott szabályzatot, teljes szigorral és pontossággal járjon el, s az intézkedések foganatositását szigoruan ellenőriztesse.

Különösen pedig, minthogy az italnemüek közüli leginkább a vörös bor az, mely a kolera veszély idején számosak részéről óvszer gyanánt is nagyobb mérvben szokott fogyasztatni, ennélfogva ezen italnemüek az egészségre ártalmas bármely anyaggal való keverése, vagy bármi módon történhető meghamisitása ellen a legnagyobb erélylyel szükséges eljárni, azt kitelhetoleg megakadályozni.

Ezen okból a borhamisitás meggátlása tárgyában kiadott 1880. évi január hó 2-án 57,333—1879. és 1880. évi január hó 19-én 57,627 számok alatti körrendeletemet azzal hozom a törvényhatóságnak emlékezetébe hogy azoknak szigoru és pontos foganatositása iránt a felügyeletet s ellenőrzést a legéberebb figyelemmel gyakorolni el ne mulassza.

Minthogy pedig a kolera veszély idején a nyers gyümölcsnek, jelesül pedig annak mértéktelen élvezete egészségi szempontból aggályos, a mennyiben az ily gyümölcs könnyen koleraszerü betegséget idézhet elő, lehető kiterjedt módon figyelmeztetendő a közönség, hogy a nyers gyümölcsnek, különösen pedig az Olaszhonból behozottnak, a mely gyakran éretlen állapotban jut hozzánk élvezetétől gondosan tartózkodjék- Kelt Budapesten, 1884. évi szeptember hó 8-án.

Debreczenből Turkevèig.

— Hadi tudósitás. —

Turkeve, 1884. szept. 14.

A kit alkotmányos korszakunk védtörvénye nem részesitett azon szerencsében, hogy a haza védelmének szolgálatára felavattatott volna, s a ki oly ügyefogyott, hogy még egy vizhatatlan bornyu elhordozására sem találtatott alkalmasnak, az fizesse a hadmentességi adót, hüségesen verje a mea culpát, — legyen önkéntes tüzoltó, avagy álljon be az örök békét ohajtozó apostolnak, mert az ugy sem értené meg egy hadra kelt csapat — ha még a mellett az, huszár csapat harczi érzelmeit és viselt dolgait. Mit tudja egy ilyen adót fizető hazafi, ki a megelégedés édes nyugalmával szürcsölgeti mokkoját — akkor, mikor mi még a Kis-uj-szállás meg Turkevén összpontositott 1-sö honvéd lovasdandár vitézfiai — száguldó paripáink patkó nyomaival szántjuk fel, a Nagy Kunságnak most tarlós meg zsombékos — de annak idején arany kalászokat ringató rónáit — Délutáni 3 óra, de azért csalfa játékot üz velünk az alföld kaczér délibábja, s olyan magasra emeli az elhagyottságában pusztulásnak indult kutgémet — hogy neki tartott irányunkat egész más oldalra vezeti s vissza fordulásra hivogató harczi kürt dallama, bele vegyül a fejünk felett száguldó tuzok sereg szárnycsattogásainak méla kelepelésébe s elfelejtjük azt, hogy vitézségünk tárházának az éhség kopogtat az ajtaján! — Es éppen azért, mi haladunk előre átrepülve a nyaktörő árkokat — és repülünk oda, hol a dicsőség virágai teremnek . . . azaz hadakozunk mindaddig, mig a délibábokat na meg a fehér meg a kék zászlós ellenséges vitézeket le nem apritjuk. — Na de kezdjük elől a dolgot mert bármennyire futnak is velünk a csomaközi meg a sárköz ujlaki paripák — de azért Debreczentől jó messzire van Turkeve! — Mi nem vagyunk hálátlanok Debreczen irányában, hol sokaknak közülünk bölcsője ringott — nem vagyunk mi vándor müvészek, egy cseppet sem esik zokon, hogy hadrakelésüuket figyelembe sem vették — legfeljebb egy pár doktor meg gazda ember ohajtott nekünk jó utat, szerencsés visszatérést alattunk utazó paripáinak.

A bizony, f. hó 9-én reggel 6 órakor megfutták a trombitát és a debreczeni m. kir. 2-ik honvéd-huszár ezred II.-ik osztálya harczkészen megkezdte menetét — Kabán át Turkevére — a hadgyakorlatokra.

Kaba igen derék város s bizonyosan a legujabban megjelenő magyar Bedecker feltért, hogy filosemita szebben fog róla megemlékezni, mint a régi hármas kis tükör, mely falunak emliti, na de azért kaptunk jó lakást s olyan szivhez szóló zeneegyveleget, a zene gyakorlásával foglalkozó vályogvető müvészektől, hogy a klasszikai zeneirodalom nagy nyereményt tenne azok megörökitésével.

Az elindulásunkkor Debreczenben kapott harmatszerü égi könnyek Kabán szabad folyást engedtek maguknak, és Szent Péter szokásához hiven záporrá válva, öntözeté az országutnak keresztelt ösvényeket — és ezen kellett nekünk 10-én reggel továbbhaladni.

Inogott alattunk a föld, s lovas korcsolyázást csináltunk majdnem Karczagig — s ha az ágotai csárda nincsen, meg annak nagy prépostja — persze csak tiszteletbeli, miután hát feleséges ember, bizony nem tudom, hogy érünk Turkevébe.

De alig hogy osztályunk éle az ágotai csárdához ért megszólalt a Rákóczy-induló s a mi kedves barátunk Lipovniczky Imre Püspökladányból, igazán préposti reggelivel vendégelte meg — nemcsak a tisztikart, de mind a 300 huszárt. —

Áldassék érte! s némi jutalmául igazi vendégszeretetének üttessék fel huszárrá!!

Egy órai pihenő után felüdülve, neki vágtunk a hadimenetnek, mert bizony békében és pedig mindenek nélkül 63 (mond hatvanhárom) kilomtert mértünk meg aznap mig megláttuk Turkeve város tornyán a csikorgó érczkakast! —

Valószinü, hogy igen jó időben — és tekintettel egy eshető háborura — készitette a miniszteri vezérkar ezen 63 kilométeres menetet, vagy pedig próbára akarta tenni a lovak menetképességét, mert a Gyulai-osztály, ugyanazon távolságot, melyet mi debreczeniek két nap alatt tettünk meg, három nap alatt futotta meg; na de azért kissé megtörve bár, de fogyva nem, megérkeztünk Turkevére ugy esti 6 óra felé.

Vig zene csábitó hangja fogadott bennünket a város végén — s a már délelőtt oda érkezett ezredünk I-sö (gyulaiak) osztálya — természetes, hogy a megoldás véget kiadott harczászati feladat a hosszu menet miatt, ellenség nem létében füstbe ment.

Szives volt a fogadtatás és Turkeve városa a Nagy-Kunság jó hirü vendégszeretetét igyekezett mindenhol megvalósiteni. Turkevén az egész 2-ik ezred összpontosult. gr. Csáky szeretett ezredesünk, meleg szavakkal üdvözölte az ezredet. A dandár főhadiszállása Kisujszállás, dandárparancsnok Bulyovszky Károly ezredes.

A dandárt képezi: a mi ezredünk a m kir. 2-ik honvéd-huszár ezred, és a 4-ik kecskeméti, melynek II-ik osztály az 5-ik kassai ezred Nyiregyházán székelő II-ik osztályából áll; Wojnatovits Sándor alezredes vezényli, mig minket régi gazdánk gróf Csáky ezredes.

A tavalyi debreczeni gyakorlatok óta nem látott bajtársak viszontlátásának öröme, az ezredi ebédnél megoldta a nyelveket, s vig pohár csengés édes zaja vegyült, a szép őszi este fuvalmába . . . . s a nagy vendéglő igen jó kiszolgálása feledteti velünk a 63 kilométer fáradságát, de mig szellemileg és üdülésünkre mi debreczeniek megpillantva a „Debreczeni Ellenőr“ meg a „Debreczen“ példányait, mily szép figyelem, mily nemes rokonszenve az előzékenységnek! 11-án pihenő volt.

12-én megkezdődtek a gyakorlatok, megnépesült Turkeve eddig zajtalan utczája s a trombita egy hivó szavára 600 délczeg huszár siet az ezred gyülekezési helyére. A legnagyobb renddel, és a legszabatosabb kivitellel foganatositottnak, s dicséretet aratunk a gyakorlatok vezetője, lovag Henneberg altábornagy m. kir. honvédlovassági felügyelő önagyméltóságától, nem hiába vegyunk debreczeniek, igyekezzünk megérdemelni, a visszatérésünkre szánt — szives fogadtatást — ugy s már elmult a tisztujitási háboru, a csendnyugalmában talán észreveszik majd hazaérkezésünket!

Ma a kaszinó nagy estélyt rendez a tisztikar tiszteletére, ezzel is jelét akarja adni Turkeve hogy mily szivesen látott vendégei a honvéd huszárok!

De arról, meg a gyakorlatok további folyamáról, meg 17-ére tervezett bálról, Ő fenséges József főherczeg személyéről, majd annak idején 9 órai lovaglás után a kardtartásban kissé megdermedt kéz, nem tudja leirni a gondolatok seregit, addig is üdvözlet az otthoniaknak!

Egy huszár.

Napi hirek.

— **Esküvő.** Dr. Malatinszky József szoboszlai fiatal ügyvéd tegnap délután 5 órakor esküdött örök hüséget Báthory Vilma kisasszonynak, Báthory Sándor helybeli ügyvéd egyik müvelt és kedves leányának. A háznál tartott esketési szertartást Ember Pál bihar-mező-keresztesi ref. lelkész végezte, ki a Halász családnak már 25 év óta családi lelkésze, a mennyiben minden a lelkészek által teljesitni szokott tisztet a nevezett idő alatt ő végezett. Áldást s boldogságot kivánunk e fiatal házaspárnak!

— **Tisza István** a miniszterelnök nagytehetségü fia ma városunkban időzött s résztvett a Tisza-szabályozó társaság közgyülésén.

— *Tisztelgés.* Az önkéntes tüzoltó egylet ma délelőtt testületileg tisztelgett Boczkó Soma főparancsnoknál azon alkalomból, hogy főkapitánnyá megválasztatott. Publik Ernő főparancsnoki helyetes tolmácsolta az egyleti tagok részéről a jó kivánatokat s kérte a szeretett főparancsnokot, — hogy bokros teendői mellett vezesse tovább az egyletet azon rögös pályán a melyen az nemes ambitióval halad. Az ünnepelt főparancsnok meghatva köszönte meg az őszinte ragaszkodás eme nyilvánulását s megigérte, hogy mint eddig ugy ezután is mindenkor törekvése az egylet felvirágoztatására fog irányulni. A küldöttség tagjaival szivélyesen szoritott kezet kik a főparancsnok hangos éltetése mellett távoztak.

— **A joghallgatók segitő egyesületének** alakuló közgyülése és tisztikarának megalakitása tegnap délután történt meg Liszka Nándor felügyelő tanár ur elnöklete alatt. Elnökké választatott egyhangulag Zs. Nagy Kálmán IV-ed éves joghallgató, ki is egy négy tagu küldöttség által meghivatván a gyülésbe szép és tartalomdus szavakban mond köszönetet pályatársainak benne helyezett osztatlan bizalmukért. — Igéri egyszersmind, hogy egész évi működését a lelkiismeretesség és szigoru pontosság szem előtt tartásával fogja intézni. Ezután Liszka Nándor felügyelő tanár ur üdvözli őt, mint az egyesület ez idei meg-

választott elnökét, s kifejezést adva azon meggyőződésének, hogy az egylet kormánya igazán arra érdemes kezekbe van elhelyezve — azon kivánsággal zárja be beszédét, hogy valamint most bizalmukat osztatlanul helyezték elnökbe pályatársai, ugy kisérje őt egész éven át munkalkodásában mindnyájok elismerése. Ezután tovább folyt a választás. Főjegyzővé választatott Fráter Sándor IV. jh pénztárnokká Kiss József 4. jh. ellenőrré Orosz Sándor III. jh. könyvtárnokká Tóby István III. é. j. aljegyzővé Somogyi Ákos I. é. j. — Választmányi tagok lettek: Jogtudományi szaktanfolyamról Kósa Barna IV. j. a másik hely egyidőre betöltetlenül hagyatott. Az államtudományi szaktanfolyamról Takács János és Hamsza János, a II-od évről Szoboszlay Sándor és Szabó István, Iső évről Márton Kálmán és Popper Tódor.

— **Széniori székfoglaló**. Révész Kálmán főiskolai szénior szombaton délelőt a kollégium VI sz. termében tartja székfoglaló értekezését, melynek czime, „Debreczeni Ember Pál egyháztörténelme“

— **A tisza szabályozó** társaság ma Dessewffy Aurél elnöklete alatt a városhaza nagy termében ülést tartott, melynek egyik főtárgya az volt, hogy a közgyülés 35 szóval 19 ellen elhatározta, hogy a társaság székhelye ezutánra Tokajból Debreczenbe tétetik át, Tokajban csak a mérnöki hivatal marad. — A másik nevezetes tárgy volt, hogy a mennyiben az uj kataszteri összeirás folytán az érdekeltek által eddig a multban befizetett adóösszeg egyrésze visszafizettetik az állam által a társulatnak, a visszafizetendő összeg oly summát teszen ki, hogy ebből évenkint fedezhető lesz a társulat rendes költsége s az érdekeltek ezután csakis a rendkivüli kiadások fedezésére lesznek utalva.

— **Könyvtárnok választás a kollégiumban**. A felsőbb tanulók olvasó egylete tegnap tartotta alakuló közgyülését Géresi Kálmán felügyelő tanár vezetése alatt. Az elnöki jelentés a mult iskolai év folyamáról örvendetes adatokat tüntet fel e hasznos ifjusági egyesület vagyoni állapotáról. Bevétele volt 919 frt 28 kr. Kiadása 583 frt 73 krajczár. Uj könyvekre költött 262 frt 85 krajczárt, lapokra és folyóiratokra 219 frtot. Az első félévben 365, a másodikban 319 tagot számlált. E jelentés tudomásul vétetvén, kezdetét vette a tisztviselők választása. Legfontosabb állás a könyvtárnokság, melylyel nagy felelősség, de egyuttal csinos javadalmazás is van egybekötve. Két jelölt Erdelyi Imre és Kutas Bálint egyenlőnek látszó pártokra támaszkodva állottak szemben egymással. A küzdelem nehéz és heves volt, s a győzelem mindkétfélnek kétséges, mert a beiratkozott 314 tag majdnem egyforma kétrészer oszlott. Az aláirási iv lezártakor az Erdélyi párt a kéteseket és semlegeseket a tulsó oldalnak engedve át 20 szavazat többséget számitott. Az Erdélyi párt főjegyzőnek Tüdős János IV jth., aljegyzőnek Zolthay Lajos IV. tht. jelölte ki a Kutas párt pedig ama tisztségre: Szabolcska Mihály 3 tht. és emerre Szőllössy Imre 3 tht. Az al-elnökségre mindkét párt ugyanazon egy embert Illyés Endre esküdt felügyelőt kandidálta. A szavazás titkosan ment bizalmi tagok ellenőrzése mellett. A záróra ½6-ra tüzetett ki. A Kutas-pártnak már alig volt embere. Az elmaradottakat lakásaikról vezették fel. Minden egyes ujonnan jött szavazót lelkesen megéljenzett a maga pártja. Erdélyi most már folytonosan többségben volt. A szavazás eredménye a következő: alelnök lett az Erdélyi-párti Illyés Endre egyhangulag, főjegyző Tüdős János 154 szavazattal Szabolcska Mihály 123 szavazata ellenébe, aljegyző Zolthay Lajos 144 szavazattal Szőllösy Imre 123 szavazatával szembe. Erdélyi Imre pedig kapott 154 szavazatot, mig Kutas Bálint 135-öt s igy könytárnok 19 szavazattöbbséggel Erdelyi Imre lett. A győztes párt ezután a piacz-utczán Erdélyit és a többi tisztviselőket éltetve lelkes diadalmenetet tartott. Ezte pedig ősi szokás szerint Thalviser Alajos vendéglőjében az egész párt nagy áldomásra gyült össze, hol természetesen nem volt hiány toasztokban sem.

— **Tüz**. Ma reggel egy negyed 9 órakor tüzlárma riasztotta fel a piaczot s csakugyan a Vecsey ház hátulsó udvaráról óriási fekete füst felhő tört elő. A harangozó azonban aludta csendes álmait s igy igen természetes, hogy a tüzoltók nem kaptak jelt mindaddig, mig a füst a toronyőr orrát kezdte bosszantani és — felébredt. A mint a tüzoltók a jelt megkapták, öt percz alatt a vészhelyén voltak s az égő istálló és raktár tetejét már lángokban találták Köszönet a szakszerü támadásnak és a mászó csapat vakmerő önfeláldozásának, hogy az elemek alig 15 percznyi idő alatt megfékezve lettek. A tüzoltókat teljes dicséret illeti buzgó müködésökért, azonban mi hiányohat is tapasztaltunk. Először is észleltük egy omnibusz fecskendő hiányát, mely nélkül gyors szerelés tehát az oltási müvelet gyors megkezdése nem is képzelhető. Furcsa az, hogy nagyobb tüznél, vederrel kell a gépbe a vizet hordani. Hát a hatóság még sem intézkedett egy alkalmas gép beszerzéséről? Mi azt hittük, hogy ezen mizeriáu már tul vagyunk Bizony sajnáljuk azokat a derék fiukat, midőn egy rosz vizipuskával kinlódni látjuk. A masik a min segiteni kell a toronytüzőrség. Ez a mostani oly rosz, hogy minden krltikán alul van. Hisszük, hogy az eréiyes főkapitánynak sikerül mindkét bajt rövid időn orvosoltatni.

— A **dalegylet** által folyó hó 21-én vasárnap tartandó hangversenyre vonatkozó hirdetmény rövid időn hozni fogja a müsort' melyet alkalmunk volt megtekinteni és sietünk azt a tisztelt közönség tudomására hozni Városunkban lévő és közkedvességnek álló katonai zenekar nyitánya kezdi a hangversenyt, ezenfölül még egy darabot fog közben játszani, s végül a dalárdával együttesen adják elő a nagy hatásu király indulót, mely Miskolczon oly nagy lelkesedést keltett, hogy a közös darabok előadása alkalmával megismételtetett. Lesznek ezenfölül a hangversenynek solo, zongora, szavalat és Trio részletei s dalárdánk a verseny darabokat adja elő. Ezen változatos müsor és dalárdánk iránti rokonszeny vezérelje a mélyen tisztelt közönséget vasárnap a szinházba.

— **Nagy Péter püspök h lála** — mint Kolozsvárról jelentik — általános meglöbbenést keltett. Már számos részvét sürgöny érkezett a gyászoló családhoz, a középületeken gyászlobogók hirdetik a sulyos veszteséget. A temetés pénteken délután lesz, melyen az erdélyi ref. egyházkerület összes egyhásmegyéi képviselve lesznek. A gyászbeszédet **Révész** püspök fogja tartani. A püspöki teendők ideiglenes végzésére Szász Domokos egyházkerületi közfőjegyző s a közfőjegyzői teendőkre Benkő János görgényi esperes kéretett fel

— **A helybeli kereskedelmi** tanintézet „segélyző egylete“ mely buzgó elnöke Tek. Dr. Szántó Sámuel tanár kezdeményezésére a mult évben kezdte meg müködését, bátoritva a mult évi siker által, a tegnapi nap folyamán megtartotta alakuló és tisztviselőt választó gyülését. Megválasztattak az ifjuság köréből alelnöknek: Kohn Lipót III. é. jegyzőnek: Poroszlay László III. é. titkárnak: Glük Antal III. é. pénztárnoknak: Steinberger Victor II. é. Bizottsági tagoknak Rosenfeld Dezső III. é. Schächter Mihály III. é. Geréby Gyula II. é Farkas Géza II. é. Bulster Ágoston I. é. Emerich N. I. é. Megemlitjük, hogy az egylet felügyelő bizottságát Propper N. János igazgató, Fábián Lajos Mór és Zalai Márk tanárok, továbbá Seszting Lajos és Stenczinger Károly urak képezik.

— **A csolnakázó egylet** kikötőjében szombaton és vasárnap az az sept. 20 és 21-én d. u. 4 órától zene lesz. Acsádiné pedig jó meleg fonatossal látja el a közönséget. Végül tudomásul hozzuk, hogy a csolnakázó idény azon tul még 10 napig vagyis octóber 1-ig tart.

— **Huszárok elhelyezése**. A 15 ik huszárezred első százada Álmosdon, második százada Ermihályfalván, harmadik százada Nagyáradon, negyedik és hatodik százada Debreczenben, ötödik százada H. Böszörményben fog állomásozni.

— **Erdekes levél**. Ma egy igen érdekes levél érkezett városunk egyik tekintélyes polgárának Berger Henriknek czimezve. A levél Philade phiában lett feladva. Az érdekességet az képezi, hogy a mennyiben a feladó „Hartman“ az ajánlott levélre ráirta nevét, — azt a muszka rendőrség kezeibe is eljuttaták hihetőleg azért hogy meggyőződjenek rólla valjon az nem a hires Hartmann nihilistától ered-é A muszka rendőr a levelet felbontotta, s midőn meggyőződött rólla, hogy az ártatlan dolog a boritékot muszka sasos pecséttel ismét lezárta és három sor irással láttamozva a czimzettnek elküldötte. A láttamozó sorok bizonyosan a vizsgálat indokolására szolgálnak. Ha van Debreczenben a ki a muszka irást olvasni tudja szives szolgálatot tehetne, ha ama sorok elolvasására és leforditására vállalkoznék.

— **A szobák száma Budapesten**. A fővárosban lázas sietséggel folyó épitkezések közben nem lesz érdektelen egy összehasonlitó statisztikai kimutatást közölnünk, amelyből megtudhatni, hogy 1870, óta mily óriási mértékben szaporodott meg Budapesten a szobák száma. 1870-ben ugyanis Budán 26,155 Pesten 64,558, tehát Budapesten összesen 90,693 szoba volt, már 1883-ban Budán 33.453-ra, Pesten 111,558 ra és igy Budapesten összesen 144,811-re szaporodott a szobák száma. A szaporodási többlet tehat Budán 7298, Pesten 46,820 és Budapesten 54.118 szoba. Csak az 1883-ban keletkezett szobák száma, 427 előszoba beszámitásával, 3769 et tesz ki. Levonva a lebontásokat, az 1883-ik évi épitkezések által keletkezett szobák száma 3614 re rug.

— **Egy szerelmes fiucska öngyilkossága**. Nincs többé gyermek! — e felkiáltással irják Párisból a következőket: Basser Léon tizenhárom éves gymnasista halálosan szerelmes lett egy fiatal szinésznőbe, a kit látott egyszer játszani. A fiu, látva szerelmének reménytelenségét, elhatározta, hogy életének véget vet. Összetakaritotta zsebpénzét, annak feléből vásárolt egy pompás bokrétát s elküldte lángoló versekkel a szinésznőnek, — megmaradt pénzéből vásárolt egy forgóposztolyt s azzal e hó 9-ikén, midőn ujra végig nézett egy előadást, melyben az imádott nő résztvett, — főbelőtte magát.

— **Egy öngyilkos regénye**. A napokban egy rövid hir járta be a bécsi lapokat, hogy M. C. 27 éves tanuló egy revolverlövéssel véget vetett életének. C egy jómódu olasz hivatalnoknak a fia volt. 18 éves korában Milánoból Bécsbe jött, hogy a jogot hallgassa. Hazulról sok pénzt kapott, igy aztán mindent egyebet inkább látogatott, mint az egyetemet. Néhány év mulva tekintélyes összeget örökölt egy távoli rokonától Ekkor a pénzzel kiment Amerikába, New Yorkba, a hol különféle szerencsétlen üzletek által örökségének jó részét elvesztette. Két évig ezután a prairieken s az őserdőkben élt, a honnan Rio de Janerioba vándorolt, de itt se maradt sokáig. Innen Chilebe ment szerencsét keresni, ahol guano üzleten nyert is 20 ezer frankot. Ezzel a pénzzel visszatért Európába. A szerencse, melyet oly soká üldözött, rövid időre hozzászegődött, s a monte-carlói játékbarlangban százezer forintot nyert. Hanem ezt a pénzt Bécsben rövid idő alatt elveszitette a börzén. Ekkor Franeziaországban és Angliában kóborolt, végre ismét visszatért Bécsbe beiratkozott, ujból az egyetemre. Nemsokára ezután főbe lőtte magát. Egy barátjához irt levelében azt mondja, hogy megöli magát, mert belátta, hogy életét haszontalanul töltötte, annyi erkölcsi ereje nincs, hogy megváltoztassa életmódját.

— **Az égvörösség**, mely a mult évben oly szokatlan erővel lépett fel s oly sok magyarázatra adott okot, ugy látszik az idén is állandó disze lesz esténkint a nyugati égnek. Mint Iapunknak irják, a herényi asztrophysikai observatoriumon már augustus közepe óta a tünemény erősbödése észleltetett, szeptember 14-én este pedig oly insensitással ragyogott, hogy a mult éviből nem sokat engedett, sőt az alak szépségére nézve azt felül is multa. Különben a tünemény egész éven át látható volt kisebb-nagyobb mérvben, nem csak este, hanem a nap barmely szakában, ha a napot kisebb felleg, folt stp. ugy takarta el, hogy a rózsaszinü környezete látszott; ilyen esetbeu a napot környező, nagy átmérőjü korongot igen tisztán ki lehett venni. Szeptember 14-én este közvetlen a nap nyugta után nagy, vöröses barna, félkör idomu tünemény mutatkozott finom rózsaszinü szegélylyel, középen pedig nagyon világos szürkés köralaku folttal. Legszebb pár perczczel 6 óra után volt, ezután fogyott erősen, 6 óra 20—25 perczkor majd egészen eltünt. 6 óra 30 perczkor azonban ujra kigyuladt az ég s nyugati részének majd egy harmada gyönyörü bibor fényü, széles sugaraktól ragyogott, melyek mint valami legyező lemezkék terjeszkedtek szét s igazán lebilincselő látványt nyujtottak. Pár percz alatt sokat veszitett a tünemény szépségéből, 10—15 percz mulva alig jelölte csekély sárgás-vörös fény a nap leáldozásának helyét A tünemény előreláthatólag napról-napra szebb s érdekesebb lesz.

— **Vizvári Gyula** urtól a következő sorokat vettük: Szinészkedésem 25-ik évfordulóján rokonaim, barátaim és jóakaróimtól az ország minden részéből oly nagy számmal kaptam üdvözlő sorokat és sürgönyöket, hogy igen sokáig tartana mig azokat egyenként megköszönhetném. Minthogy pedig hálás szivem türelmetlenül sürget e kedves kötelesség teljesitésére, engedjék meg az illetők, hogy ezen az uton adjak kifejezést azon boldogságnak, melyet kegyes megemlékezésüknek köszönhetek és fogadják hálám legőszintébb kifejezését. Budapest, 1884. szep. 16. Vizvári Gyula.

— **Allandó foglalkozást** nyerhetnek oly egyének, kik feddhetlen előéletüket igazolni tudják: mint pénzbeszedők — ügynökök: Singer Co. Debreczen, piaczutcza 2145 sz. alatt.

— **Egy keresztyén fiatal ember**, kinek szép irása van s magyar és német levelezésben jártas, alkalmazást nyer. — Ajánlatok irásban T. S. M. czimen e lap kiadó hivatalába hüldendők

---

— **A „Debreczeni Kalauz“**, mely több ezer példányban megjelenve s a városban és vidékén mindenfelé elterjedve, egész éven át közkézen fog forogni, legalkalmasabb hirdetések közlésére, mit a t. hirdető czégek kiváló figyelmébe ajánlunk.

A hirdetések árát lehető legolcsóbbra szabtuk:

Egy egész oldal (Vasuti Kalauz nagysága)	*5 frt.*
fél oldal	*2 frt. 50 kr.*
¼ „	*1 frt. 30 kr.*

Hisszük, hogy a t. kereskedők, gyárak, és iparosok nagy számmal fognak sietni, hogy a kedvező alkalmat felhasználják.

A „Debreczeni Kalauz“ kiadóhivatala: Piacz, Simonffy-ház (Debr. Ellenőr nyomdája)

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.)

Skiernivicze szept. 18. Tizenhetedikén reggel nyolcz órakor Vilmos császár elutazott. A bucsuzás lehehő legszivélyesebb volt. Királyunk tizkor utazott el szintén nagyon szivélyes bucsu után.

Bécs szept. 18. A király éjfélkor Skiernieviczéből megérkezett. Ma este az Arlbergvasut megnyitására megy.

Zágráb szept. 15. Eddig 45 nemzetipárti, 7 függe lenpárti, 20 Starcsevicspárti, 2 pártonkivüli megválasztatott. Zágrabban Kresztics, Sram, Gasparics nemzetipártiak valasztattak meg. Jaszkán, hol Kameár függetlenpárti győzött Starcsevicspárt ellenében, utóbbiak a választás után a független pártot kövekkel do-

bálták. A csendőrség közbelépett, őket is megdobálták, mire dulakodás támadt, melynél két zavargó megöletett, többen elfogattak.

Nápoly, szept. 18. Tegnap 432 kolerabetegedés, 161 halálozás fordult elő.

Bécs szept. 18. A „Pol. Corr.“ egy római értesülése constatálja, hogy Olaszország lakosságában Umbertó király utazása és nápolyi tartózkodása oly óriási lelkesedést idézett elő, a milyenhez hasonlót eddig csak Viktor Emánuel tudott fe kelteni. A királyt a nép roppant tüntetésekben részesiti és ez alól még clericalis és republicanus pártbeliek sem vonták ki magukat. Umbert király ép oly népszerüséget és ép oly személyes befolyást vivot ki, mint a mily Viktor Emánuel erejét és hatalmát képezte. A király nemes tette nemcsak a kormányzó hatalom erejét növelte, hanem a fiatal koronás királynak is oly autoritást szerzett, a milyet csak nagy tettekkel és nagy idő mulva sikerülhetett volna szereznie.

Shangai szept. 18. A franciák kimpaiszorosnál partraszállitak, megverték a khinaiakat, kik nagy veszteséggel visszavonultak.

Sertésvásár.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

— szept. 16.

Az üzlet változatlan. — Magyar uraságí öreg nehéz —.———frt., fiatal nehéz 49—49.50, közép 49.50—50, könnyü 51.50—52. Erdélyi nehéz —.—.—, közép —.———. könnyü 50.50—51.—. Romániai bakonyi nehéz—.——.— átmeneti, közép —.—.——.—, bakonyi könnyü —.———.— átmeneti, eredeti nehéz —.———.— átmeneti, közep ———, átmeneti. Szerbiai nehéz 49.50—50.— átmeneti, közép 49.50—50.— átmeneti, könnyü —.———.—. átmeneti. Hizlalt 1 éves élősulyban % levonással —— 2 éves —.——.—. öreg —.——.—. Az árak hizott sertéseknél páronkint 40 kilós és 4% százalékos levonással kilogrammonkint értendők. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmeneteliek adattak el, vevőknek párokint 3 aranyban vám fejében megtérittetnek.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

IGAZVÉNYEK.

Bécsvárosi sorsjegyre,
főnyeremény 200,000.
Huzás octóber hó 1-én.
2 ½ frt és bélyeg.
Az ipar-egyesületi takarék és hitelintézetnél.

Vilmos Lajos
étteremében
holnap pénteken a Magyari testvérek zenekara közreműködése mellett
hurka- és halesfély
tartatik,
melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghivja
Vilmos Lajos.

Maria-celli
gyomor-cseppek;
elsőrangu hatásu gyógyszer a gyomor minden bántalmai ellen.

és felülmulhatatlan az étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rosz szagu lehellet, szélek, savanyu felbüfögés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés hugykokepzödés, tulságos nyálkakepzödés, sárgaság, undor és hányas főfájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, székszorulat, a gyomornak tulterheltsége étel és ital által, giliszta, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen. —

Egy üvegcse ára használati utasitással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Gölti Nándor, Tamássy gyógyszerész uraknál. Kun-Szt.-Márton Batha Zoltán gyógyszertárában, valamint az osztr.-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszertárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben.

Brady Károly,
„az örangyalhoz“ czimzett gyógyszertárában
Kremsierben, Morvaországban.

Magyar királyi államvasutak.

46471. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a központi hálózat részére I. rendü vasutakhoz való 100,000 drb. közbenső bükkfa talpfának szállitása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb f. é.

október hó 4-ig beterjesztendők,

a bánatpénz pedig f. évi október hó 3-áig leteendő.

A részletes pályázati és szállitási feltételek a magy. kir. államvasutak anyagszer és leltárkezelési szakosztályánál megtekinthetők.

Budapest, 1884. september hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

Uj czipő-üzlet.

AZ ARANY CSIZMÁHOZ.

Debreczenben Czegléd-utczán a városháza alatt

a régi takarékpénztár tőszomszédságában.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget értesiteni hogy az **őszi idényre**

női, férfi és gyermek czipő raktáramat

a mai kornak megfelelőleg a legdusabban szereltem fel, hol is minden fajta legjobb minőségü **czipő áruk** a legjutányosabb árak mellett szerezhetők be, főtörekvésem ezután is mint eddig oda irányuland, hogy a nagyérdemü közönség becses pártfogását és bizalmát megnyerhessem.

A nagyérdemü közönségnek becses pártfogásáért ezuttal hálás köszönetemet kinyilvánitván, magamat továbbra is becses kegyeibe ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

FALK OTTÓ.

Megrendelések mérték után és javitások a legpontosabban eszközöltetnek.

Magyarhonban először!

Előleges jelentés.

Nehány nap mulva érkezik ide a legszebb

állatsereglet,

több, mint 100 darab ritka és gyönyörü szép állatokkal. A megnyitás külön falragaszok által lesz tudatva.

Különösen emlitésre méltó az indiai csoda elefántok bámulatos mutatványaival, továbbá leopárd, zebre, orang-outang, vagy ös ember, jeges medve, óriási kengoruh, párducz. tigris, hyéna, oroszlán és sok más ritka példányok.

Bővebb értesités megérkezés után.

Kiváló tisztelettel

Falk Gyula

állatsereglet tulajdonos.

Alapittatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzoltószerek gyára, harang és érczöntődéje.

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

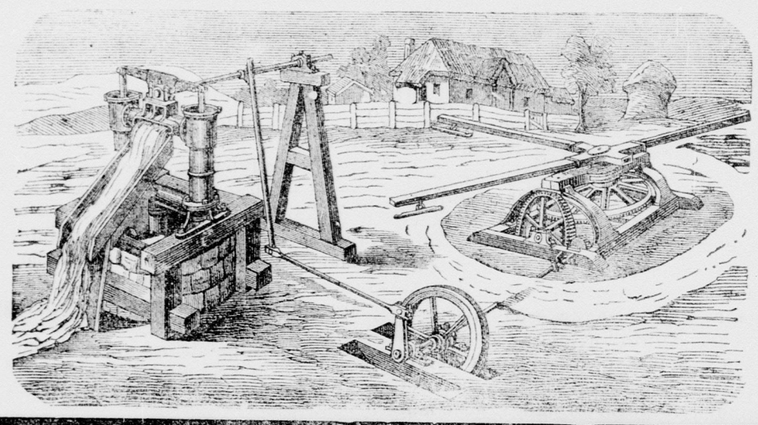

Ajánlja gyártmanyát mint **magyar különlegességet,**

kutakban és mindennemü szivattyukban

Elvállal **teljes vizvezetéket** berendezését **városok, földbirtokosok** és **magánzók** részéről, modern technicai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ- és MAGÁNFÜRDŐK

felszerelésére

szagmentes ürszèkek

felállitására és minden vizmüvi munkálat gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kivánatra dijmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Előfizetési felhivás

a

„Debreczeni Kalauz“

czimü nélkülözhetlen utmutató kézikönyvre.

Rég érzett hiányon kivánunk segiteni, midőn ez immár csaknem nélkülözhetlenné vált utmutató könyv kiadására vállalkoztunk.

Oly könyvet akarunk a debreczeni közönség s a Debreczennel összeköttetésben álló vidékiek és idegenek kezébe adni, melyben föltalálja mindazt, a mihez másképen csak hosszas kérdezősködés, utánjárás és idővesztegetés után juthat el, vagy gyakran el sem juthat.

A „**DEBRECZENI KALAUZ**“ utmutatást fog adni mindenkinek, hogy minden előfordulható üzleti vagy hivatalos dolgában hol keresse az illetőket. E könyv magában fogja foglalni a *Debreczen városában létező összes hivatalok, intézetek, egyletek, az összes ügyvédek, orvosok, kereskedők, iparosok stb. névsorát mindenkinek pontosan megjelölt lakásával vagy üzleti helyiségével.* Oly könyv lesz ez, mely minden családnál, de különösen kereskedőknél és iparosoknál nélkülözhetlennek mondható.

Hogy mi minden lesz ez utmutató könyvben, tájékozásul ide iktatjuk a gazdag tartalom egyrészét:

Debreczen sz. kir. város uj tisztikara.
Városi bizottsági tagok, a virilisták különös megemlitésével.
Hajdumegye tisztikara.
Megyei bizottsági tagok.
Debreczeni kir. törvényszék.
Hajdumegyében levő járásbiróságok.
Debreczeni ügyvédi kamara.
Debreczenben lakó ügyvédek.
Debreczeni orvosok.
Magán mérnökök.
Okleveles szülésznők.
Hitfelekezetek azok elöljárói s képviselői névlajstromával.
Tanintézetek: Ref. főiskola: akadémia, fögymnasium, tanitóképezde. Városi reáliskola. Kath. gymnasium. Kir. gazdasági tanintézet. Földmives iskola. Kereskedelmi középtanoda.
Elemi iskolák. Fröbelkert. Kisdedóvoda.
Leánynevelő intézetek.
Zenede.
Katonai parancsnokságok, hivatalok, helyben állomásozó cs. kir. közös és magyar kir. honvéd csapatok tisztikara.
Csendőrparancsnokság.
Pénzügyigazgatóság.
Adófelügyelőség. Adóhivatal. Illeték-kiszabási hivatal.
Vasuti tisztviselők.
Postahivatal.
Távirdahivatal.
Dohánybeváltó hivatal.
Debreczeni pénzintézetek: hivatali helyiség, részvénytőke, igazgatóság, tisztviselők névsora s az utólsó évben fizetett osztalék.
Részvénytársulatok és gyárak: István gözmalom. Czukorgyár. Légszeszgyár ugyanazon adatokkal. —
Debreczeni kereskedelmi és iparkamara.
Biztositó intézetek főügynökségei és ügynökségei.
Kereskedők üzlethelyiségeik és kereskedelmi szakmájok kitüntetésével.
Iparosok iparágak szerint osztályozva üzlethelyiségeik megnevezésével.
Egyletek. Debreczeni kaszinó. Polgári kör. Kereskedelmi testület. Iparos kör. Terménycsarnok. Nőegylet. Vereskereszt egylet. Gazdasági egylet. Dalegylet.
Lövölde. Önk. tüzoltó egylet. Torna-egylet. Tisztviselők segélyző egylete. Kereskedő ifjak társulata. Tanitó egylet. Felolvasó kör. Honvéd egylet. stb.

Hogy ez utmutató könyvet mindenki megszerezhesse, árát igyekeztünk lehető olcsóra szabni.

Ára 50 krajczár.

Kérjük az előfizetési ivek mielőbbi beküldését, — legkésőbb f. é. szept. hó végéig.

Gyüjtőknek 6 előfizető után egy tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

Debreczen, 1884. augustus hó 30.

A „Debreczeni Ellenőr“ nyomdája.

Debreczen, 1884. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában. Felelős: SIMONFY Gyula.